Tjänsteskrivelse
Datum: 2026-09-22
Diarienummer: SeN/2026:147
Enhet/Verksamhet: Samhällsbyggnad
Ansvarig chef: Lena Olsson, Fritid- och kulturchef
Handläggare: Joakim Jansson, Bibliotekssamordnare

Biblioteksplan 2027–2030

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Biblioteksplan 2027–2030 för Eda kommun.

Sammanfattning av ärendet

Kommuner ska enligt bibliotekslagen (2013:801) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Nuvarande biblioteksplan för Eda kommun gäller för perioden 2023–2026 och behöver därför ersättas med en ny plan.

Förslag till Biblioteksplan 2027–2030 anger den långsiktiga inriktningen för folkbiblioteksverksamheten i Eda kommun. Planen tydliggör bibliotekens uppdrag, prioriterade grupper och strategiska utvecklingsområden. Särskilt fokus ligger på tillgänglig och likvärdig bibliotheksservice, barns och ungas läsning, prioriterade grupper, kulturfrämjande verksamhet, digital delaktighet och medie- och informationskunnighet samt bibliotekens roll vid kris och höjd beredskap.

Biblioteksplanen följs upp genom verksamhetsberättelser, statistik och kvalitetsuppföljning. Resultatet ska användas som underlag för verksamhetsutveckling och kommande revidering av verksamhetsplanen.

Planen bedöms bidra till att Eda kommun uppfyller bibliotekslagens krav och ger en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens folkbiblioteksverksamhet.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2026-09-22
Förslag till Biblioteksplan 2027–2030, 2026-09-07

Politisk beredning av ärendet

Ärendet bereds av servicenämnden och kommunstyrelsen. Ärendet beslutas av kommunfullmäktige.

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Förvaltningens beredning av ärendet

Biblioteksplanen är Eda kommuns övergripande politiska styrdokument för folkbiblioteksverksamheten och ersätter Biblioteksplan för Eda kommun 2023–2026.

Förslaget till Biblioteksplan 2027–2030 har utformats för att tydliggöra bibliotekens långsiktiga uppdrag och utveckling. Planen utgår från bibliotekens betydelse för demokrati, fri åsiktsbildning, bildning, läsning, kultur och delaktighet och beaktar förändringar som digitalisering och ökade krav på civil beredskap.

Under perioden 2027–2030 ska folkbiblioteksverksamheten bland annat arbeta för att erbjuda en tillgänglig, inkluderande och likvärdig biblioteksservice i hela kommunen, stärka barns och ungas läsning och språkutveckling, främja livslångt lärande, minska digitalt utanförskap och utveckla invånarnas medie- och informationskunnighet. Biblioteken ska också utvecklas som kulturarenor och demokratiska mötesplatser samt bidra till kommunens arbete med civil beredskap och informationsförsörjning vid samhällsstörningar.

Planen anger att folkbibliotek ska finnas på kommunens tre huvudorter och erbjuda likvärdig service. Verksamheten ska också samverka med andra bibliotek inom Bibliotek Värmland för att utveckla gemensamma tjänster och öka tillgången till medier.

Den föreslagna modellen skapar en struktur där biblioteksplanen anger den långsiktiga politiska inriktningen, verksamhetsplanen konkretiserar arbetet och verksamhetsberättelsen följer upp resultat och måluppfyllelse.

Verksamhetsplanen är näst i turordning att genomgå en uppdatering/revidering efter det att förslaget till Biblioteksplan 2027–2030 antagits.

Hållbarhet

1. ***Sociala konsekvenser:***

   Biblioteksplanen bedöms ha positiva sociala konsekvenser genom inriktningen mot likvärdig tillgång till litteratur, information, kultur och biblioteksservice. Planen lyfter särskilt personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska samt bibliotekens funktion som tillgängliga mötesplatser.

2. ***Barnkonventionen:***

   Barn och ungdomar är en prioriterad grupp i biblioteksplanen. Ett av planens mål är att stärka barns och ungas läsning, språkutveckling och läslust. Planens inriktning bedöms därför vara förenlig med principen om barnets bästa.

3. ***Miljömässiga konsekvenser:***

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Förslaget bedöms inte medföra några betydande direkta miljömässiga konsekvenser.

Ekonomisk konsekvens/finansiering

Förslaget om att anta Biblioteksplan 2027–2030 medför i sig inga nya direkta kostnader. Planens mål och utvecklingsområden genomförs inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering och beslutad budget.

Beslutet skickas till

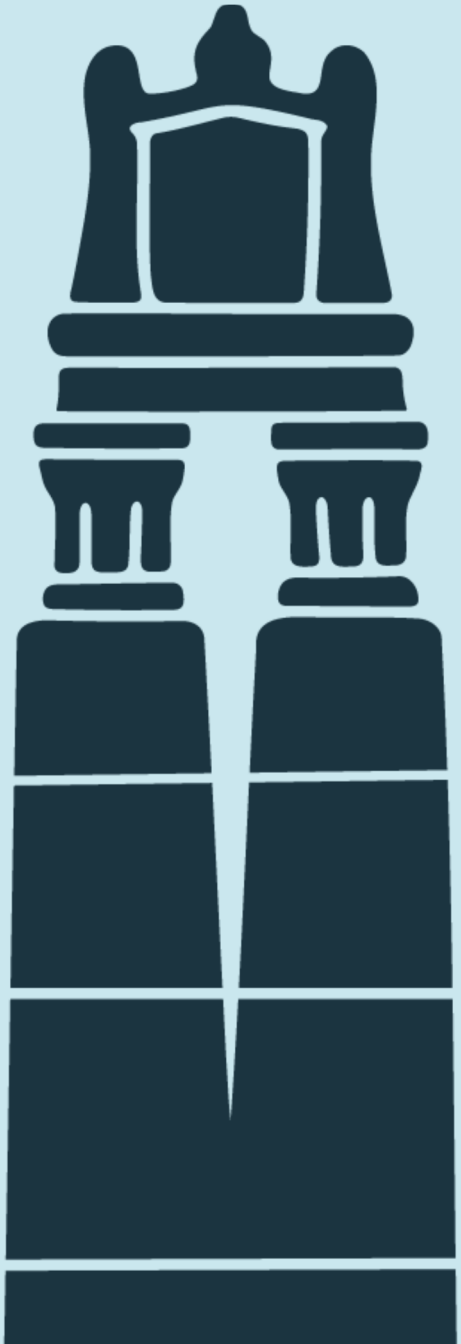
För kännedom
Fritid och kulturchef; Lena Olsson

För åtgärd
Bibliotekssamordnare; Joakim Jansson

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Eda kommun

Biblioteksplan 2027–2030

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Styrdokument – Politiskt ställningstagande

Dokumenttyp:	Styrdokument
Beslutsdatum och paragraf:	ÅÅÅÅ-MM-DD § XX
Beslutsfattare:	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig:	Bibliotekssamordnare
Diarienummer:	SeN/2026:147
Omfattning:	Beskriver folkbibliotekens verksamhet och dess uppdrag
Giltighetstid:	Styrdokumentet gäller tills vidare
Uppdaterad/Reviderad:	
Versionsnummer:	1

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning....3
Inledning....4
Bakgrund....4
Syfte....4
Mål....5
Översikt....5
En verksamhet för alla....6
Prioriterade grupper....6
Kulturfrämjande verksamhet....6
Det digitala biblioteket....7
Verksamhet i kris och höjd beredskap....7
Skolbibliotek....7
Uppföljning....7

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Inledning

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska kommuner anta planer för sin biblioteksverksamhet och regelbundet följa upp hur dessa används. Eda kommuns biblioteksplan är ett politiskt beslutat styrdokument som omfattar folkbiblioteken i kommunen. Planen tydliggör bibliotekens uppdrag, prioriteringar och strategiska utvecklingsområden för perioden 2027–2030.

Biblioteken är en grundläggande del av det demokratiska samhället. Genom att tillhandahålla kunskap, litteratur, kultur och information bidrar biblioteken till fri åsiktsbildning, livslångt lärande och delaktighet i samhället. Biblioteken ska vara öppna och tillgängliga för alla invånare oavsett ålder, bakgrund eller livssituation.

Till biblioteksplanen hör en verksamhetsplan som årligen revideras och konkretiserar mål, aktiviteter och uppföljning.

Bakgrund

Biblioteksverksamheten regleras av bibliotekslagen (2013:801), skollagen (2010:800) samt andra nationella och regionala styrdokument som berör kultur, utbildning, demokrati och digital delaktighet. Under de senaste åren har bibliotekens roll i samhället utvecklats och breddats. Förutom det traditionella uppdraget att tillhandahålla litteratur och information förväntas biblioteken i allt högre grad bidra till läsfrämjande arbete, digital inkludering, medie- och informationskunnighet samt demokratisk delaktighet.

Samtidigt har förändringar i omvärlden, ökad digitalisering och krav på civil beredskap skapat nya förutsättningar för biblioteksverksamheten. Biblioteken utgör viktiga mötesplatser och spelar en central roll i arbetet med att motverka informationsutanförskap och stärka invånarnas möjligheter att ta del av samhällets service och kulturutbud.

Denna biblioteksplan ersätter Biblioteksplan för Eda kommun 2023–2026 och utgör kommunens övergripande styrdokument för biblioteksverksamheten under perioden 2027–2030.

Syfte

Syftet med biblioteksplanen är att ange den långsiktiga inriktningen för biblioteksverksamheten i Eda kommun och tydliggöra bibliotekens roll i det lokala samhället.

Biblioteksplanen ska säkerställa att kommunens biblioteksverksamhet bedrivs i enlighet med bibliotekslagen och andra relevanta styrdokument samt bidra till att skapa likvärdig tillgång till litteratur, information, kultur och utbildning för alla invånare.

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

På lång sikt syftar planen till att stärka demokrati, bildning, läsning, språkutveckling, digital delaktighet och social inkludering i Eda kommun.

Mål

Under planperioden ska biblioteksverksamheten verka för att:

- erbjuda en tillgänglig, inkluderande och likvärdig biblioteksservice i hela kommunen,
- stärka barns och ungas läsning, språkutveckling och läslust,
- främja livslångt lärande och stödja invånarnas kunskapsinhämtning,
- minska det digitala utanförskapet genom stöd, utbildning och vägledning,
- utveckla invånarnas medie- och informationskunnighet samt källkritiska förmåga,
- erbjuda särskilt stöd till de grupper som prioriteras enligt bibliotekslagen,
- stärka bibliotekens roll som kulturarena, mötesplats och demokratisk samhällsaktör,
- bidra till kommunens arbete med civil beredskap och informationsförsörjning vid samhällsstörningar,
- utveckla samverkan med kommunala verksamheter, föreningsliv, näringsliv och regionala aktörer.

Översikt

Biblioteksplanen beskriver bibliotekens uppdrag och utvecklingsområden för perioden 2027–2030.

Avsnittet **En verksamhet för alla** behandlar tillgänglighet, likvärdig service och bibliotekets roll som offentlig mötesplats.

Avsnittet **Prioriterade grupper** beskriver bibliotekets ansvar enligt bibliotekslagen.

Avsnittet **Kulturfrämjande verksamhet** behandlar bibliotekens uppdrag att främja kultur, litteratur och lokalt kulturarv.

Avsnittet **Det digitala biblioteket** beskriver arbetet med digital delaktighet, källkritik och informationskompetens.

Avsnittet **Skolbibliotek** behandlar skolbibliotekens uppdrag.

Avsnittet **Verksamhet i kris och höjd beredskap** beskriver bibliotekens roll vid samhällsstörningar.

Avsnittet **Uppföljning** redovisar hur planen ska följas upp och utvärderas.

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

En verksamhet för alla

Eda kommun ska bedriva biblioteksverksamhet som är gratis, öppen, inkluderande och tillgänglig för alla invånare. Biblioteken ska vara trygga mötesplatser som främjar läsning, kunskap, kultur, gemenskap och demokratiskt deltagande.

Tillgänglighet ska genomsyra hela verksamheten och omfatta ändamålsenliga lokaler, god fysisk och digital tillgänglighet, ett brett och kvalitativt mediebestånd samt professionellt bemötande och service.

Folkbibliotek ska finnas på kommunens tre huvudorter och erbjuda likvärdig service. Bibliotekens verksamhet och öppettider ska så långt som möjligt anpassas efter invånarnas behov.

Biblioteken ska samverka med andra bibliotek inom Bibliotek Värmland för att utveckla gemensamma tjänster, öka tillgången till medier och bidra till en effektiv biblioteksservice.

Prioriterade grupper

I enlighet med bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt:

- barn och ungdomar,
- personer med funktionsnedsättning,
- nationella minoriteter,
- personer med annat modersmål än svenska.

Biblioteken ska även ge stöd till vuxenstuderande och bidra till goda förutsättningar för livslångt lärande.

Bibliotekets verksamhet ska utformas så att dessa grupper ges god tillgång till medier, information, kulturupplevelser och biblioteksservice.

Kulturfrämjande verksamhet

Biblioteken i Eda ska vara levande kulturarenor och mötesplatser där litteratur, berättande, kunskap och kulturupplevelser står i centrum.

Biblioteken ska erbjuda programverksamhet, utställningar, föreläsningar och andra aktiviteter som bidrar till ett rikt kulturliv och stärker den demokratiska dialogen.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att bevara, synliggöra och tillgängliggöra det lokala kulturarvet i samverkan med kommunens arkiv, hembygdsföreningar och andra lokala aktörer.

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Det digitala biblioteket

Biblioteken ska vara en viktig resurs för digital delaktighet och bidra till att minska det digitala utanförskapet.

Invånarna ska kunna få stöd och vägledning i användningen av digitala tjänster, samhällsinformation och digital teknik. Biblioteken ska erbjuda tillgång till datorer, trådlöst internet och relevanta digitala tjänster.

Biblioteken ska även arbeta med medie- och informationskunnighet (MIK), källkritik och informationssökning samt bidra till ökad förståelse för hur digital teknik och artificiell intelligens påverkar samhället.

Verksamhet i kris och höjd beredskap

Biblioteken är en del av samhällets demokratiska och informationsmässiga infrastruktur. Vid kriser eller andra samhällsstörningar kan biblioteken bidra med information, vägledning och trygghet.

Biblioteksverksamheten ska ingå i kommunens arbete med civil beredskap och krishantering.

Biblioteken ska sträva efter att upprätthålla verksamheten i största möjliga utsträckning och kunna bidra med tillförlitlig information från myndigheter och andra offentliga aktörer.

Skolbibliotek

Från och med 1 juli 2025 är det lag på att alla elever i Sverige ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek. I enlighet med lagen ska skolbiblioteken finnas tillgängliga på den egna skolan, samt bemannas av, i första hand, bibliotekarier med examen i biblioteks- och informationsvetenskap.

Det ska vara en verksamhet som nyttjas inom undervisningen, är pedagogiskt stödjande i det läsfrämjande arbetet och arbetar för ökad medie- och informationskunnighet (MIK) hos eleverna.

Eda kommun har författat och antagit en skolbiblioteksplan, vari skolbibliotekens styrning, ansvar och arbete beskrivs.

Uppföljning

Biblioteksplanen ska följas upp årligen genom verksamhetsberättelser, statistik och kvalitetsuppföljning. Där vissa delar skickas till Kungliga biblioteket (KB).

Uppföljningen ska särskilt omfatta:

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

- besök och användning av biblioteken,
- utlån av fysiska och digitala medier,
- läsfrämjande insatser,
- programverksamhet,
- digitala stödinsatser,
- tillgänglighets- och utvecklingsinsatser.

Resultatet av uppföljningen ska användas som underlag för verksamhetsutveckling och revidering av verksamhetsplanen. Biblioteksplanen ska ses över inför varje ny mandatperiod eller tidigare om förändrade förutsättningar kräver det.

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Eda kommun

Servicenämnden

Protokollsutdrag 2026-10-08

§ 91 Biblioteksplan 2027–2030

Diarienummer: SeN/2026:147

Servicenämndens beslut

Servicenämnden föreslår kommunstyrelsen rekommendera kommunfullmäktige anta Biblioteksplan 2027–2030 för Eda kommun.

Sammanfattning av ärendet

Kommuner ska enligt bibliotekslagen (2013:801) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Nuvarande biblioteksplan för Eda kommun gäller för perioden 2023–2026 och behöver därför ersättas med en ny plan.

Förslag till Biblioteksplan 2027–2030 anger den långsiktiga inriktningen för folkbiblioteksverksamheten i Eda kommun. Planen tydliggör bibliotekens uppdrag, prioriterade grupper och strategiska utvecklingsområden. Särskilt fokus ligger på tillgänglig och likvärdig biblioteksservice, barns och ungas läsning, prioriterade grupper, kulturfrämjande verksamhet, digital delaktighet och medie- och informationskunnighet samt bibliotekens roll vid kris och höjd beredskap.

Biblioteksplanen följs upp genom verksamhetsberättelser, statistik och kvalitetsuppföljning. Resultatet ska användas som underlag för verksamhetsutveckling och kommande revidering av verksamhetsplanen.

Planen bedöms bidra till att Eda kommun uppfyller bibliotekslagens krav och ger en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens folkbiblioteksverksamhet.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2026-09-22
Förslag till Biblioteksplan 2027–2030, 2026-09-07

Efter beslut i kommunfullmäktige skickas det till

För kännedom
Fritid och kulturchef; Lena Olsson

För åtgärd
Bibliotekssamordnare; Joakim Jansson

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag 2026-10-21

§ 163 Biblioteksplan 2027-2030

Diarienummer: KS/2026:217

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta Biblioteksplan 2027–2030 för Eda kommun.

Sammanfattning av ärendet

Kommuner ska enligt bibliotekslagen (2013:801) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Nuvarande biblioteksplan för Eda kommun gäller för perioden 2023–2026 och behöver därför ersättas med en ny plan.

Förslag till Biblioteksplan 2027–2030 anger den långsiktiga inriktningen för folkbiblioteksverksamheten i Eda kommun. Planen tydliggör bibliotekens uppdrag, prioriterade grupper och strategiska utvecklingsområden. Särskilt fokus ligger på tillgänglig och likvärdig biblioteksservice, barns och ungas läsning, prioriterade grupper, kulturfrämjande verksamhet, digital delaktighet och medie- och informationskunnighet samt bibliotekens roll vid kris och höjd beredskap.

Biblioteksplanen följs upp genom verksamhetsberättelser, statistik och kvalitetsuppföljning. Resultatet ska användas som underlag för verksamhetsutveckling och kommande revidering av verksamhetsplanen.

Planen bedöms bidra till att Eda kommun uppfyller bibliotekslagens krav och ger en långsiktig och gemensam inriktning för kommunens folkbiblioteksverksamhet.

Beslutsunderlag

Servicenämnden § 91 Biblioteksplan 2027–2030, 2026-10-08
Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2026-09-22
Förslag till Biblioteksplan 2027–2030, 2026-09-07

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)

Efter beslut i kommunfullmäktige skickas beslutet till

För kännedom
Fritid och kulturchef; Lena Olsson

För åtgärd
Bibliotekssamordnare; Joakim Jansson

Samlingshandlingen beställd av: Rebecka Nilsson. (re890921)